

Abstract.

Danko Yu.I., Zhmaylov V.M., Blyumska-Danko K.V. Competitive basis for the development of innovative marketing activities in the agricultural sector.

The article conducted a comprehensive study of the competitive framework for the development of innovative marketing activity in the agrarian sphere in conditions of transformational changes in the market environment. It is established that the use of advanced marketing concepts allows the enterprise does not passively react to market phenomena and to carry out rational, well-coordinated policy of conquest of markets, on the one hand, fitting a range of products to market demands, and with another - actively shaping needs and demand for the most profitable use of the existing resources. It is proved that the activation of the development of marketing activities and the transition to more advanced concepts depends on the effectiveness of implementation of marketing strategies. It is established that in conditions when the market of some agricultural products there is a high level of competition, it is marketing activities is a determining factor in ensuring the competitive advantages. Monitoring of the consumer market of agricultural products allowed to reveal the fact that there is increasing demand for quality products, availability of trade mark and image of the manufacturer that are an integral part of the innovative marketing activities. Proven consumer market research in agri-food products in the first place should take into account the purchasing power of the consumer.

Key words: competition, innovative marketing activities, marketing concepts, organizational-economic mechanism, the market.

Стаття надійшла до редакції 27.03.2017 р.

Бібліографічний опис статті:

Данько Ю.І. Конкурентні засади розвитку інноваційної маркетингової діяльності в аграрній сфері / Ю.І. Данько, В.М. Жмайлов, К.В. Блюмска-Данько // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2017. – № 2. – С. 48-55.

Danko Yu.I., Zhmaylov V.M., Blyumska-Danko K.V. (2017). Competitive basis for the development of innovative marketing activities in the agricultural sector. Actual problems of innovative economy, No 2, pp. 48-55.

УДК 631.11.009.12:330.131.5

**РАЙТЕР Н.І., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет**

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

Райтер Н.І. Аналіз конкурентних позицій сільськогосподарських підприємств як чинник підвищення їх ефективності.

В сучасних умовах господарювання виникає нова стратегічна концепція управління підприємством, яка спирається на позиціонування місця підприємства серед конкурентів станом на теперішній час та окреслення місця, яке підприємство хоче займати в майбутньому. Конкурентна позиція сільськогосподарського підприємства – це місце, яке воно займає у кожному секторі, в якому працює відповідно до результатів своєї діяльності та завдяки перевагам й недоліками порівняно з конкурентами.

В статті досліджено конкурентні позиції сільськогосподарських підприємств Жовківського району Львівської області в розрізі основних товарних сегментів їх діяльності (в рослинництві це зернові культури, овочі та ягоди, а у тваринництві – м'ясо свиней). Запропоновано стратегічні альтернативи покращення конкурентних позицій сільськогосподарських підприємств району.

Ключові слова: конкурентні позиції, конкурентне середовище, конкурентні переваги, сільськогосподарські підприємства, стратегічна група конкурентів, конкурентна стратегія.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Основною вимогою ринку, без якої неможливе ефективне функціонування сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах, є розгляд окремих суб'єктів господарювання як елементів складної

економічної системи. Сьогодні ефективність сільськогосподарських підприємств значно менше залежить від комплексу внутрішньогосподарських чинників. З огляду на це неефективною стає система управління сільськогосподарських

підприємств, яка спирається на покращення внутрішньої системи управління та пошуку внутрішніх резервів вдосконалення системи виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції. Більш актуальною і ефективною є нова стратегічна концепція управління підприємством, яка базується на позиціонування місця підприємства серед конкурентів. В таких умовах особливої актуальності набуває питання аналізу конкурентних позицій сільськогосподарських підприємств, як чинника підвищення їх економічної ефективності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні проблеми пов'язані із визначенням сутності конкурентного середовища підприємств і його складових, а також прикладні аспекти аналізу конкурентних позицій підприємств розглядаються в працях провідних іноземних та вітчизняних вчених вчених, таких як І. Ансофф, М.Е. Портер [2], А. Стрікланд, А.А. Томсон, А. Чандлер, Г.Л. Азоев [1], Г. Гіршевська [7] В.Д. Базилевич, В.Д. Немцов, Л.Е. Довгань, О.М. Тищенко, З.Е. Шершньова та інші. Значний внесок у теоретичне та методичне тлумачення основних стратегічних аспектів розвитку сільського господарства та оцінки конкурентного середовища в галузі висвітлювали у свої дослідженнях Б.Й. Пасхавер, П.Т. Саблук, В.Г. Андрійчук, Т.Ю. Білоусько, В.В. Липчук, К. А. Пріб, І.Б. Яців [6] та інші.

Проте, практика потребує більш глибокого і комплексного аналізу конкурентних позицій сільськогосподарських підприємств з урахуванням характерних особливостей ведення сільського господарства.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є дослідження конкурентних позицій сільськогосподарських підприємств Жовківського району Львівської області в розрізі окремих сегментів діяльності для того, щоб виявити які можливості та загрози для розвитку підприємства формуються при функціонуванні його в тому чи іншому секторі бізнесу. Окрім того, таке дослідження дозволить виявити, сектори які діють краще, а в яких можливості розвитку є

гіршими, поєднання яких видів діяльності дасть ефект синергізму та забезпечить зростання конкурентних переваг підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Конкурентна позиція сільськогосподарських підприємств – це багатогранне й комплексне поняття, яке слід розглядати системно, в органічному взаємозв'язку із конкурентоспроможністю та конкурентними перевагами підприємства.

Конкурентоспроможність підприємства є одним з найсуттєвіших показників, який визначає їх здатність пристосовуватися до частоті зміни подій на ринку, використовувати свої конкурентні переваги для підтримки вже завойованих ринкових позицій та отримання максимально можливого прибутку.

Натомість під конкурентною позицією підприємства розуміти позицію, яку воно займає у певній галузі відповідно до результатів своєї діяльності та завдяки перевагам й недоліками порівняно з конкурентами [1, с. 241].

При цьому сама конкуренція – це постійне суперництво між суб'єктами господарювання, які виробляють однакові види продукції та реалізують їх на спільних ринках. Постійна конкурентна боротьба являє собою потужну рушійну силу ринкової економіки, оскільки спонукає суб'єкти господарювання до постійного вдосконалення задля збереження та покращення конкурентних переваг.

Виробляючи та реалізуючи різні види продукції сільськогосподарські підприємства функціонують на окремих ринках (ринок зерна, ринок овочів, ринок ягід, ринок свинини) та вступають в різні конкурентні відносини із зовсім різними суб'єктами господарювання. З цієї позиції, конкурентне середовище сільськогосподарських підприємств являє собою сукупність галузевих середовищ кожного виду продукції, який вони виробляють.

Виділяючи основні товарні сектори сільськогосподарського виробництва у підприємствах Жовківського району Львівської області, можна окреслити структуру їх конкурентного середовища (Рис. 1).

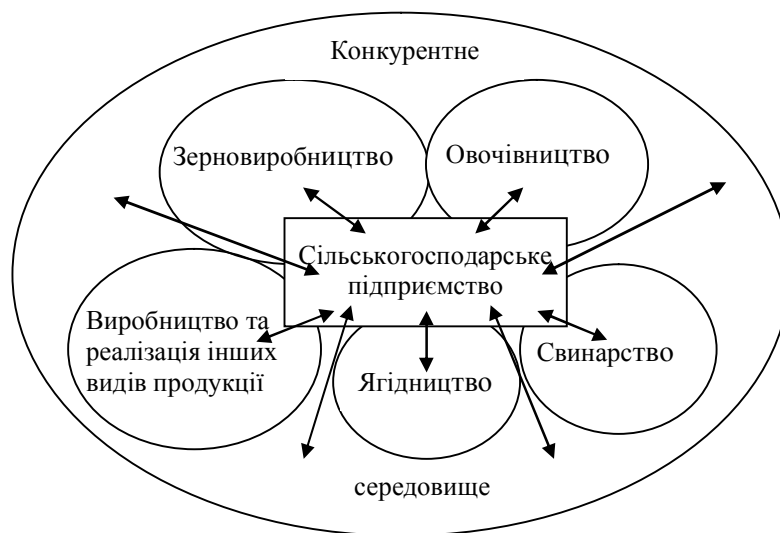

Рис. 1. Структура конкурентного середовища сільськогосподарських підприємств Жовківського району Львівської області

Джерело: власна розробка автора

Зазначимо, що в кожному секторі конкурентного середовища сільськогосподарських підприємств дію система відносин, яку найкраще описав М.Портер як «модель п'яти конкурентних сил». Згідно із класиком стратегічної економічної думки, стан конкуренції в кожному секторі можна охарактеризувати п'ятьма конкурентними силами, а саме: 1) суперництвом між конкуруючими продавцями в галузі; 2) ринковими спробами компаній з інших галузей завоювати покупців своїми товарами-субститутами; 3) можливістю появи нових конкурентів; 4) ринковою владою постачальників сировини та їх здатністю диктувати свої умови; 5) ринковою владою споживачів продукції та їх здатністю диктувати свої умови [2, с. 38].

Аналіз суперництва між конкуруючими підприємствами в секторах конкурентного середовища загалом та конкурентних позицій окремих сільськогосподарських підприємств доцільно проводити з розрізі тих складових, які стосуються виробництва та реалізації основних видів товарної продукції. В результаті попереднього аналізу нами встановлено, що для сільськогосподарських підприємств Жовківського району Львівської області найбільш товарним видами продукції в рослинництві є зернові культури, овочі та ягоди, а у тваринництві –

м'ясо свиней.

Одним із найбільш поширених видів продукції виробництвом якого займаються сільськогосподарські підприємства Жовківського району Львівської області є зернові культури. Із 14 сільськогосподарських підприємств району, які ведуть повноцінний бухгалтерських облік та здають статистичну форму № 50 с.-г., зернові вирощували 12 суб'єктів господарювання або 85,7%. При тому, озиму пшеницю вирощували 12 господарств, овес – 6, ярий ячмінь та кукурудзу на зерно – 3, яру пшеницю, озимий ячмінь та жито – 2, гречку – 1 господарство.

Оцінюючи конкурентні позиції сільськогосподарських підприємств Жовківського району Львівської області в зерновиробництві необхідно чітко визначити основних наявних та потенційних конкурентів стосовно виробників окремих видів сільськогосподарської продукції.

Зерновиробників Жовківського району слід віднести до підприємств із незначними площами посіву зернових та обсягами їх виробництва. Ці підприємства не мають впливу на конкуренцію в галузі, де основна конкурентна боротьба ведеться між сільськогосподарськими підприємствами Радехівського та Кам'янка-Бузького районів.

Стратегічну групу конкурентів сільськогосподарських підприємств Жовківського району складають

господарства Городоцького та Дрогобицького районів, основні показники ведення зерновиробництва яких поступово наближаються до аналогічних даних жовківських виробників зерна. За умови

зниження собівартості виробництва зерна потенційними конкурентами можуть бути сільськогосподарські підприємства Мостиського, Миколаївського та Перемишлянського районів.

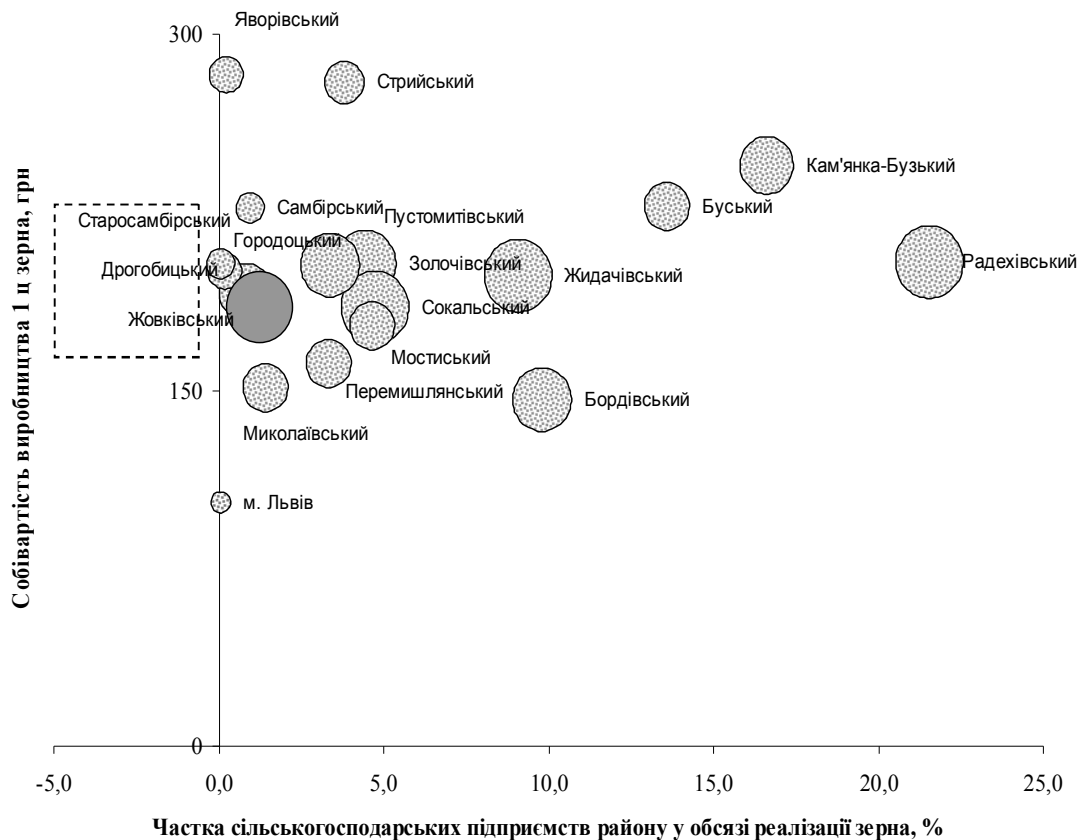

Рис. 2. Карта стратегічних груп конкурентів у зерновиробництві Львівської області
Джерело: розраховано за даними джерела [3].

Конкурентною перевагою зерно виробників Жовківщини є порівняно високий рівень рентабельності зерна, який на 3,6 пункти більший ніж в загальному по Львівській області.

Другою галуззю за часткою в структурі товарної продукції сільськогосподарських підприємств Жовківського району Львівської області є ягідництво. Сучасний стан розвитку вирощування та переробки ягід в Україні, загалом, та у Львівській області, зокрема, перебуває на стадії зростання. В першу чергу це пов'язане із зростанням виробництва соків, дитячого харчування та консервної промисловості. Особливістю галузі є те, що за даними Держкомстату близько 90% ягідної продукції виробляється в господарствах населення. Використання можливостей пов'язаних із спрощенням виходу на Європейський ринок, значною

мірою залежить від якості вирощений ягід та використання у їх виробництві та контролі за якістю нових технологій. Доступ до таких технологій можуть забезпечити більшою мірою сільськогосподарські підприємства. Основним конкурентом сільськогосподарським підприємствам можуть виступати ягідні кооперативи, які власне займаються контролем якості продукції господарств населення та її реалізацією великими об'ємами або на вітчизняні переробні підприємства або за кордон.

Ефективність вирощування ягід, значною мірою залежить від кваліфікації персоналу середньої ланки, від механізації виробничих процесів, а ефективність реалізації – від забезпечення умов зберігання та транспортування продукції, від збереження якості ягід та ефективного

просування продукції на ринку.

У Львівській області 99,5 % ягід припадає на сільськогосподарські підприємства Городоцького та Жовківського районів. Загалом в області в 2015 році вирощуванням ягід займалось 4 господарства. Відмітимо, що розвиток галузі ягідництва в Городоцькому районі тісно пов'язаний з діяльністю компанії «Т.В.Fruit»,

колишній ТзОВ «Яблуневий дар», а в Жовківському районі – з діяльністю ТзОВ «Агро-Фрутіка-Бишків». Як бачимо, виробник ягід в Жовківському районі значно програє у конкурентній боротьбі з «Т.В.Fruit» майже за всіма основними показниками економічної ефективності. (Таблиця 1.).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика основних показників реалізації ягід ТзОВ «Агро-Фрутіка-Бишків» та «Т.В.Fruit», 2015 р.

Назва показника	«Т.В.Fruit»	ТзОВ «Агро-Фрутіка-Бишків»	ТзОВ «Агро-Фрутіка-Бишків» порівняно з «Т.В.Fruit»
Обсяг реалізації ягід, ц	18374	6919	у 2,7 рази менше
Виручка від реалізації ягід, тис. грн.	55197,1	13609,6	у 4,1 рази менше
Ціна 1 ц ягід, грн.	3004,09	1966,99	65,5
Повна собівартість реалізації 1 ц ягід, грн.	528,74	1675,29	у 3 рази більше
Прибуток від реалізації, тис. грн.	45482,0	2018,3	у 22,5 рази менше
Прибуток з розрахунку на 1 ц реалізованих ягід, грн.	2475,3	291,7	у 8,5 рази менше
Рівень рентабельності, %	468,2	17,4	-450,8

Джерело: розраховано за даними джерела [3].

Що стосується овочів, то їх вирощуванням займаються 4 господарства Жовківського району Львівської області. Тривалий період підприємства району посідали вагомe місце серед виробників овочів. Розвиток овочівництва на Жовківщині зумовлений близькістю до обласного центру – м. Львів, де зосереджений основний гуртовий ринок

збуту продукції ТзОВ «Ринок сільськогосподарської продукції «Шувар», а також значна кількість мережевих супермаркетів. У 2015 році частка підприємств Жовківського району у загальному обсязі продаж зменшилась до 1,9 %, при тому реальний обсяг реалізованих овочів підприємствами району зменшився на 27,1 %.

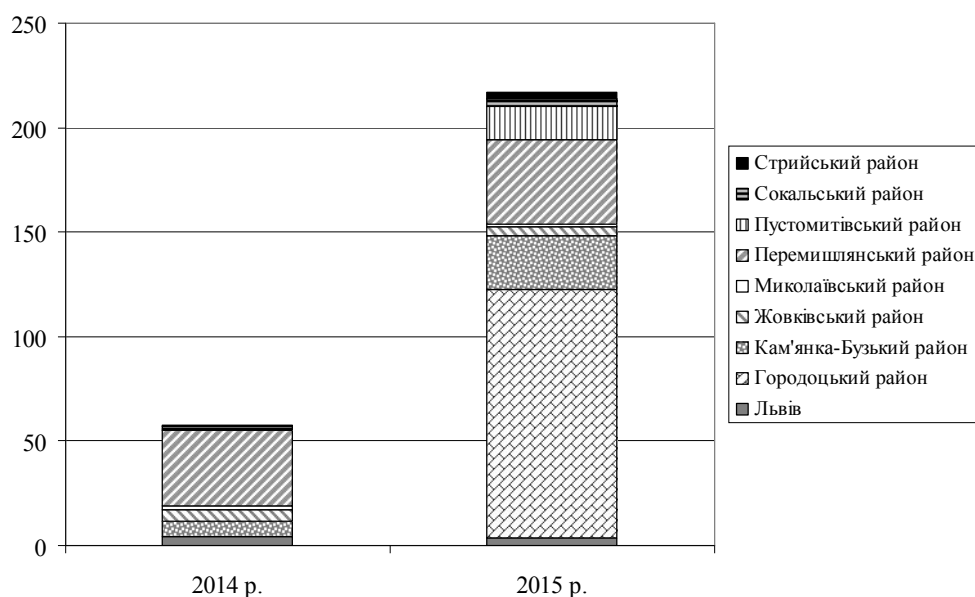

Рис. 3. Динаміка обсягів реалізації овочів сільськогосподарськими підприємствами Львівської області, 2014-2015 рр.

Джерело: розраховано за даними джерела [3].

Зазначимо, що падіння частки сільськогосподарських підприємств Жовківського району на ринку овочів зумовлене перш за все його значним зростанням. З рис.3 видно, що у 2015 році ринок овочів у Львівській області зріс більше ніж у 6 разів. При тому, зростання ринку овочів було спричинене диверсифікацією діяльності ТзОВ «Яблуневий дар», яке окрім вирощування плодів та ягід, почало вирощувати у Городоцькому районі овочі для власного виробництва сокосировини та соків. У зв'язку з тим лідерські позиції втратили сільськогосподарські підприємства Перемишлянського району, хоча у 2015 році їм вдалось наростити обсяги реалізації на 400 т. Окрім того, значно збільшилась частка на ринку овочів сільськогосподарських підприємств Кам'янка-Бузького та Пустомитівського району.

Оцінюючи конкурентні позиції сільськогосподарських підприємств Жовківського району стосовно виробництва та реалізації овочів відкритого ґрунту, слід вказати надто високий рівень собівартості 1 ц продукції та низький рівень її рентабельності.

Зазначимо, що рівень конкуренції в галузі ягідництва і овочівництва значно збільшиться із введенням у дію програми «Формування малих сімейних фермерських господарств товарного типу», яка спрямована на розвиток садівництва, ягідництва, овочівництва, а також передбачає надання таким господарствам фінансової та консультаційної підтримки, підготовку учасників до професійного виробництва продукції згідно з європейськими стандартами і технологіями [5].

Аналізуючи конкурентне середовище сільськогосподарських підприємств Жовківського району Львівської області стосовно ягід та овочів, слід враховувати також те, що ринок даних видів продукції не є закритий. Так, в конкурентні відносини з місцевими сільгоспвиробниками часто вступають виробники сусідніх областей, а в окремих випадках і віддалених областей України.

Ключовим елементом конкурентного середовища у плодоовочівництві є ТзОВ

«Ринок сільськогосподарської продукції «Шувар», який з однієї сторони виступає допоміжним елементом, тобто сприяє у реалізації продукції особливо овочевої, бо ягоди із Жовківщини поступають на переробні потужності «ГалФрост». З іншої сторони ринок «Шувар» притягує на Львівщину конкурентів, які везуть плодоовочеву продукцію зі всіх куточків України та із-за кордону.

Загалом, оцінюючи рівень конкуренції серед виробників основних видів рослинницької продукції у Жовківського району Львівської області, слід відмітити що ступінь монополізації конкурентного середовища зростає, оскільки відстежується тенденція до подальшого зростання ринкового домінування окремих товаровиробників.

Серед усього спектру тваринницької продукції сільськогосподарські підприємства Жовківщини спеціалізуються на виробництві свинини. Оцінюючи рівень конкуренції серед виробників даної продукції слід відмітити, що тут вагомою рушійною силою виступають господарства населення, в яких у 2015 році вироблялось близько половини (49,5 %) м'яса свиней у забійній вазі.

Говорячи про конкуренцію серед сільськогосподарських підприємств Львівської області, які займаються свинарством, зазначимо, що в даній галузі працює 29 підприємств. При тому у Жовківському районі розведенням свиней займаються 2 сільськогосподарські підприємства, які ведуть повністю бухгалтерський облік та декілька фермерських господарств.

Серед виробників свинини у Жовківському районі відмітимо ТОВ «АПП «Грядя», яке займається вирощуванням свиней у приміщеннях 4-х свинарників загальною площею 8,000 м кв. Тривалий час вирощування свиней займалось ФГ «Едем», яке у 2014 році за даними аналітичного відділу Асоціації свинарів України увійшло до Рейтингу найпотужніших виробників свинини [4]. Однак, у 2015 році господарство втратило свої позиції і на ринку свинини серед підприємств Жовківського району не домінує.

Загалом у Львівській області свинарство динамічно зростає, протягом останніх п'яти років обсяг виробництва свинини в сільськогосподарських підприємствах зріс майже у два рази. Узагальнюючи моніторинг діючих конкурентів сільськогосподарських підприємств Жовківського району, які займаються свинарством, слід підсумувати, що у Львівській області чітко проглядаються дві стратегічні групи конкурентів: перша

група лідерів – СтзОВ «Галичина-Захід» та ТОВ «Барком»; друга – сільськогосподарські підприємства Жидачівського та Жовківського районів. При тому, підприємства Жовківського району поступаються за обсягами виробленої та реалізованої свинини, однак значно переважають за показниками економічної ефективності, а саме менші витрати на 1 ц свинини, вища ціна реалізації продукції та рівень рентабельності (Таблиця 2).

Таблиця 2

Порівняльна характеристика основних показників свинарства у сільськогосподарських підприємствах Жовківського та Жидачівського районів Львівської області, 2015 р.

Назва показника	Жидачівський район	Жовківський район	Відхилення, (+;-)
Обсяг реалізації свинини, ц	22686	11865	-10821
Ціна реалізації 1 ц, грн.	2462,06	2623,89	161,83
Повна собівартість 1 ц, грн.	2008,62	1217,08	-791,54
Прибуток від реалізації, тис. грн.	10286,6	16691,8	6405,2
Прибуток з розрахунку на 1 ц реалізованої свинини, грн.	453,44	1406,81	953,37
Рівень рентабельності, %	22,6	115,6	93

Джерело: розраховано за даними джерела [3].

Ключовими критеріями успіху свинарстві Жовківщини є інтенсивні технології вирощування, які дозволяють за значно коротший термін отримувати високий приріст живої маси свиней та птиці. При тому значні ризики пов'язані із наближеністю до кордону з Польщею, оскільки контрольований та неконтрольований імпорт м'яса не тільки йде на споживання населення, а й використовується на м'ясопереробних заводах.

Висновки. В умовах інтенсивної конкуренції та низького рівня концентрації виробництва, якими характеризується зерновиробництво Жовківського району найкращою стратегічною альтернативою є базова стратегія мінімізації витрат. Варіантом досягнення мінімізації витрат є запропонована М.Портером стратегія «голий скелет або ніяких надлишків», яка передбачає збереження низького рівня накладних розходів, низьку кваліфікацію працівників, жорсткий контроль за витратами та особлива увага до деталей. Таке становище захищає підприємство від суперництва конкурентів, оскільки завдяки

низьким витратам воно може вести цінову конкуренцію та одержувати прибутки навіть після того, як конкуренти їх втратили в процесі боротьби за ринок [0, с.263]

Як показав порівняльний аналіз конкурентних позицій сільськогосподарських підприємств в галузі ягідництва, ТзОВ «Агро-Фрукта-Бішків» не характеризується низьким рівнем витрат на виробництво та реалізацію продукції, тому конкурентна стратегія підприємства повинна базуватись на зосередженні або фокусуванні зусиль підприємства на заздалегідь визначеній групі покупців, виді продукції чи географічному сегменті ринку. Тобто, якщо підприємство сфокусується на дотриманні європейських стандартів якості та приділятиме увагу упаковці та зберіганню ягід, то забезпечить собі значні конкурентні переваги на ринку ЄС. Окрім того, підприємство може обрати і стратегію диференціації, розробляючи нові товари (інші види ягід) або просуваючи старі товари на нові ринки (країн Азії, Африки тощо).

Щодо овочівництва, то оцінюючи конкурентні позиції сільськогосподарських підприємств Жовківського району в цій

галузі, слід відмітити, що галузь є мультипродуктовою. До недавнього часу сальдо експорту-імпорту овочевої продукції було не на користь вітчизняних овочівників. Особливо це торкнулось овочівників Львівської області і Жовківського району як найбільш наближених до кордону з Польщею, звідки в основному імпортувалась цибуля, огірки, помідори, перець болгарський та інші види овочевої продукції. Зараз галузь знову переживає фазу розвитку завдяки ефективному функціонуванню деяких інвестиційних проектів, які дозволили переорієнтувати галузь на інноваційну високо інтенсивну основу.

Оскільки прибутковість галузі залежить від сезонності продаж, а саме восени ціни найнижчі, а навесні – найвищі, то для подальшого ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств галузі овочівництва в Жовківському районі необхідно залучати значні капіталовкладення у побудову овочесховищ. Таку стратегію можна назвати стратегією збільшення доданої вартості, яка передбачає збільшення ціни за рахунок пакування товару та зберігання його не втрачаючи якісних кондицій. Досягнути збільшення доданої вартості можна за рахунок вертикальної інтеграції виробництва з подальшими стадіями гуртової та роздрібною торгівлі.

Свинарство є однією із найбільш конкурентоспроможних галузей тваринництва. Ключовими критеріями

успіху в свинарстві є інтенсивні технології вирощування, які дозволяють за значно коротший термін отримувати високий приріст живої маси свиней. Значним поштовх до розвитку свинарства став розвиток малих форм м'ясопереробної промисловості, які у Львівській області всі знають як «Куликівські ковбаси». При тому значні ризики пов'язані із наближеністю до кордону з Польщею, експортована свинина з якої не тільки йде на споживання населення, а й використовується на м'ясопереробних заводах. Подальший розвиток сільськогосподарських підприємств в галузі свинарства повинна базуватись на стратегії прискореного зростання, яка передбачає інтенсифікацію, тобто реалізацію системи заходів по розширенню виробництва і підвищенню його ефективності за рахунок кращого використання наявних ресурсів, а також глибоке проникнення на ринок, вдосконалення та сертифікація якості свинини [1, с. 136].

Відмітимо, що покращення конкурентних позицій решти галузей сільського господарства, пов'язане з реалізацією конкретних інвестиційних проектів. Тобто ситуація виглядає так, або зараз ми залучаємо інвестиції за рахунок яких будемо нові ресурсоощадні та високо інтенсивні підприємства, які вироблятимуть картоплю, соняшник, ріпак озимий, молоко, яйця, м'ясо ВРХ або згортаємо виробництво цих видів продукції і виходимо з даного сегменту.

Література.

1. *Азоев Г.Л.* Конкуренция : анализ, стратегия и практика / *Г.Л. Азоев.* – М. : Центр экономики и маркетинга, 1996. – 208 с.
2. *Портер М.Е.* Конкурентная стратегия : методика анализа отраслей и конкурентов / *М.Е. Портер;* пер с англ. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454 с.
3. Реалізація продукції сільськогосподарськими підприємствами Львівської області у 2015 році: статистичний бюлетень / Головне управління статистики у Львівській області. – Львів, 2016. – 26 с.
4. Рейтинг найпотужніших виробників свинини України станом на 1 листопада 2014 року [Електронний ресурс] // Асоціація свинарів України. – Режим доступу : <http://www.pigua.info/uk/top/12/>
5. У 4-х районах Львівщини розпочинають створення малих фермерських господарств з овочівництва та ягідництва [Електронний ресурс] // Daily Lviv.com. Щоденний Львів : Новини. – Режим доступу : <http://dailylviv.com/news>
6. *Яцив І.Б.* Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств : [монографія] / *І.Б. Яцив.* – Львів : Український бестселер, 2013. – 427 с.
7. *Gierszewska G.* Analiza strategiczna przedsiebiorstwa / *G. Gierszewska, M. Romanowska.* – Warszawa, 1998. – 311 st.

References.

1. **Azoiev G.L.** (1996). *Konkurenciia: analiz, strategiia i praktika [Competition: analysis, strategy and practice]*. Moscow : Centre of economy and marketing, p. 208 [in Russian].
2. **Porter M.E.** (2005) *Konkurentnaya strategiia : metodika analiza otraslei i konkurentov [The competitive strategy : Analyzing Industries and Competitors]*. Moscow : Al'pina Business Books, p. 454 [in Russian].
3. *Realizaciya produkci sil's'kogospodars'kymu pidpruemstvoamy L'vivs'koi oblasti u 2015 roci [Product sales by agricultural enterprises of Lviv region in 2015]*. (2016). Lviv : GUSLO, p. 26 [in Ukrainian].
4. *Reitynh naipotuzhnyshykh vyrobnykiv svynyny Ukrainy stanom na 1 lystopada 2014 roku [Rating of the most powerful producers of pork Ukraine as at 1 November 2014]*. *Asotsiatsiia svynariiv Ukrainy – Association of pig producers of Ukraine*, Retrieved from <http://www.pigua.info/uk/top/12/> [in Ukrainian].
5. *U 4-kh raionakh Lvivshchyny rozpochynaiut stvorennia malykh fermerskykh gospodarstva z ovochivnytstva ta yahidnytstva [In four districts of Lviv region come to the creation small farmers which will grow vegetables and berries]*. *Daily Lviv.com*. Retrieved from <http://dailylviv.com/news> [in Ukrainian].
6. **Yaciv I.B.** (2013). *Konkurettospromognist' sil's'kogospodars'kuh pidpruiemstv [The competitiveness of agricultural enterprises]*. Lviv : Ukrainas'kui bestseller, p. 427 [in Ukrainian].
7. **Gierszewska G., and Romanowska M.** (1996). *Analiza strategiczna przedsiebiorstwa [Strategic analysis of the company]*. Warsaw, p. 311 [in Polish].

Аннотация.

Райтер Н.И. *Анализ конкурентных позиций сельскохозяйственных предприятий как фактор повышения их эффективности.*

В современных условиях хозяйствования возникает новая стратегическая концепция управления предприятием, которая базируется на позиционирование места предприятия среди конкурентов по состоянию на текущее время и определение места, которое предприятие хочет занимать в будущем. Конкурентная позиция сельскохозяйственного предприятия - это место, которое оно занимает в каждом секторе, в котором работает соответственно с результатами своей деятельности и благодаря преимуществам и недостатками по сравнению с конкурентами.

В статье исследованы конкурентные позиции сельскохозяйственных предприятий Жовковского района Львовской области в разрезе основных товарных сегментов их деятельности (в растениеводстве это зерновые культуры, овощи и ягоды, а в животноводстве – свинина). Предложены стратегические альтернативы улучшения конкурентных позиций сельскохозяйственных предприятий района.

Ключевые слова: конкурентные позиции, конкурентная среда, конкурентные преимущества, сельскохозяйственные предприятия, стратегическая группа конкурентов.

Abstract.

Raiter N.I. *Analysis of the competitive position agricultural enterprises as a factor of increasing their efficiency.*

In the current economic conditions arises a new strategic concept of the enterprise management. This strategic concept is based on the positioning the places of the enterprise among its competitors as at present and defining place that the company wants to occupy in the future. The competitive position of agricultural enterprises is a place that it occupies in each sector of its activity according to the results of its activities through the advantages and disadvantages compared to competitors.

The competitive position agricultural enterprises of Zhovkva district in Lviv region by major commodity segments of its activities is investigated in the article. In crop production it is a grain crops, vegetables and fruits, and in animal production it is a pork.

The strategic alternatives to improvement the competitive position agricultural enterprises of district have been proposed.

Keywords: competitive position, competitive environment, competitive advantages, agricultural enterprises, strategic group of competitor, competitive strategy.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2017 р.

Бібліографічний опис статті:

Райтер Н.И. *Аналіз конкурентних позицій сільськогосподарських підприємств як чинник підвищення їх ефективності* / Н.И. Райтер // *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. – 2017. – № 2. – С. 55-63.

Raiter N.I. (2017). *Analysis of the competitive position agricultural enterprises as a factor of increasing their efficiency*. *Actual problems of innovative economy*, No 2, pp. 55-63.

